

розповсюджені такі спеціальні заходи протидії насильства в сім'ї, що призначаються судом; обмеження контактів із дітьми; заборона наближення до потерпілих осіб, зустрічі з ними і намагання контактування з ними.

Список використаних джерел

1. Шаповал І.Г. Насильство в сім'ї як суспільне явище. *Молодий вчений*. № 4 (31). квітень 2018 р. С. 483–485.

2. Ковтун Т.О. Запобігання насильству над дітьми. *Попередження та протидія насильству у суспільстві (зарубіжний досвід)* : Збірник тез доповідей учасників XXI студентської науково-практичної конференції іноземними мовами (м. Харків, 9 квітня 2020 року). Харків, 2020. С. 210–211.

3. Дорош А.О. Протидія насильству над дітьми. Досвід США. *Попередження та протидія насильству у суспільстві (зарубіжний досвід)*: Збірник тез доповідей учасників XXI студентської науково-практичної конференції іноземними мовами (м. Харків, 9 квітня 2020 року). Харків, 2020. С. 181–185.

4. Черненко Я.О. Проект child friendly spaces: практика успішного попередження насильства та жорстокого відношення щодо дітей. *Попередження та протидія насильству у суспільстві (зарубіжний досвід)* : Збірник тез доповідей учасників XXI студентської науково-практичної конференції іноземними мовами (м. Харків, 9 квітня 2020 року). Харків, 2020. С. 298–299.

Ротм А. О.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Литвин В. В.

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ

Проблема насильства в сім'ї є актуальною для нашої держави. Питання домашнього насильства вивчалось низкою

зарубіжних (А. Робертс, Д. Доджл, М. Росс та ін.) та українських (О. Савчук, Є. Луценко, Н. Лавриненко, В. Бондаровська, О. Відзюк, А. Ноур та ін.) дослідників. Як вірно вказує А.М. Ноур, проблема насильства в сім'ї над жінками і дітьми в нашому суспільстві є водночас і дуже старою, і новою. Старою тому, що вона існує стільки часу, скільки існує й людська сім'я. Новою тому, що на сьогодні еволюційна суспільна свідомість дає можливість усвідомити це явище як соціальне зло, як порушення прав певних членів суспільства.

Домашнє насильство, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р., – це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Розкривається комплексна проблема домашнього насилля, яка зачіпає та порушує цілу низку прав і свобод людини, зокрема, на життя, свободу недоторканності, жити вільно від принижуючого честь та гідність поводження тощо. Наголошується, що для подолання цієї проблеми кожна цивілізована країна повинна запровадити ефективну комплексну систему протидії домашнього насильства, яка складається із трьох основних елементів – профілактики насильства, притягнення до відповідальності кривдників та надання допомоги і захисту жертвам домашнього насильства.

У Національній поліції України чітко зрозуміли, що безпечне суспільство починається з безпеки сім'ї. Існує декілька способів для запобігання домашнього насилля. Один зі способів це профілактичні бесіди, як з дорослими так і з дітьми. Потрібно розповідати як себе вберегти від насилля або якщо стали жертвою, знати як діяти та куди можна звернутися по допомогу. Поліцейські повинні викликати довіру, щоб у разі правопорушення жертва не боялася звернутися до поліції, також вона буде впевнена, що їй нададуть кваліфіковану допомогу.

До прикладу, якщо дільничний знає що на його території проживає неблагополучна родина, він додатково проводить бесіди

та моніторить ситуацію в родині. Також проводяться профілактичні бесіди у виховних закладах освіти: дитячих садках, школах, адже потрібно доносити правильну інформацію з дитинства, коли формується світогляд дитини, і вона повинна розуміти які дії, та вчинки правильні, а як і можуть нашкодити їй.

Також один з прикладі, це великі банери у публічно місці, над дорогою де вказано що вчинення домашнього насилля тягне за собою відповідальність, також, що жертва має право звернутися за допомогою, адже коли порушують людські права це вже стосується не тільки членів сім'ї, а і відповідні органи. В нашій країні також ведеться Єдиний державний реєстр вчинення домашнього насилля ст.16. Персональні дані про постраждалу особу зберігаються у Реєстрі протягом трьох років з дня вчинення домашнього насилля чи насилля за ознакою статі. Він допомагає органам виконавчої служби контролювати правопорушників та запобігти нові вчинення правопорушень. При внесенні даних в цей реєстр, накладаються певні санкції на особу, також може прийти лист на роботу з інформацією про вчинення нею домашнього насилля, заборона на отримання дозволу володіння зброєю та інше.

Популярні соціальні відеоролики, де показують алгоритм дій при вчиненні насилля будь якої форми на людину, також вказаний номер за яким можна звернутися за допомогою, це може бути гаряча лінія служби порятунку, номер поліції, або ж додаток "Поліна". «Поліна». це поліцейські мобільні групи з протидії домашньому насилля.

Усвідомлюючи всю небезпеку домашнього насилля, Національною поліцією у 2017 році були створені мобільні групи для протидії домашньому насилля в Україні. Підрозділ під назвою «Поліна» запрацював 12 червня 2017 року в окремих районах Києва, Одеси та Сєвєродонецька Луганської області [3]. До складу мобільних груп входили працівники превенції – це дільничні офіцери поліції, працівники ювенальної превенції, слідства, карного розшуку, а також екіпаж патрульної поліції. Отже, цей підрозділ було створено для запобігання домашнього насилля [3].

Учасники самих мобільних груп «Поліна» – працівники управлінь та відділів Національної поліції, які у складі перших пілотних груп пройшли додаткову підготовку та спеціалізоване навчання на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ з протидії та реагування на факти вчинення домашнього насилля. Це стало можливо завдяки підтримці

міжнародних партнерів та колег ОБСЄ, ПРООН, «ООН Жінки» та Канадської поліцейської місії, експерти яких взяли участь у розробці та проведенні навчальних тренінгів для учасників мобільних груп [3].

Отже, створені мобільні групи «Поліна» діяли наступним чином. Коли потерпіла особа звертається на лінію 102, вона повідомляє обставини події. Сам оператор 102 вже кваліфікує, яке саме відбувалося правопорушення. Першим на місце події приїжджав екіпаж патрульної поліції, який з'ясовував усі обставини події. За наявності самого правопорушення виїжджає додатково офіцер поліції. Якщо під час цього правопорушення є дитина, яка є свідком або стосовно неї вчиняли правопорушення, то залучається працівник ювенальної превенції. Якщо є ознаки кримінального правопорушення, то залучаються фахівці з слідства та карного розшуку.

Наголошено, що держава гарантує непорушність прав і свобод людини та громадянина. Для їх забезпечення на уповноважені органи, зокрема Національну поліцію, покладається обов'язок підтримання правопорядку, захист прав, свобод та законних інтересів. Серед інших суб'єктів реагування у разі настання випадків булінгу в закладах освіти виокремлено територіальні органи Національної поліції України. Аргументовано, що органи поліції посідають головне місце серед суб'єктів запобігання та протидії булінгу, адже на вказані органи покладено як первинне реагування на факти вчинення булінгу та його припинення, так і подальше сприяння притягненню порушника до юридичної відповідальності. Акцентовано, що значних змін потребує як система освіти, так і адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції щодо запобігання та протидії булінгу.

Тож таким чином, враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що запобігання домашнього насильства є одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної поліції, зокрема правоохоронної системи, адже краще запобігти злочину на етапі його формування. Задля реалізації даної мети і був створений мобільний проєкт «Поліна». Цей проєкт вже зарекомендував себе досить гідно. За період його функціонування збільшилась кількість звернень від жертв домашнього насильства до правоохоронних органів, покращилась динаміка реагування.

Список використаних джерел

1. Орлов А.Б. Психологическое насилие в семье – определение, аспекты, основные направления оказания

психологической помощи. *Психолог в детском саду*. 2000. № 2–3. С. 182–187.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

3. Москвичова А. Як працює «Поліна» – поліція проти домашнього насильства. Офіційний сайт Радіо «Свобода». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28602166.html>.

4. Малиновська Т. М. Система протидії домашньому насильству в Україні. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листоп. 2020 р.). Харків, 2020. С. 136–137.

5 Джафарова О. В., Моргунов О.А., Сорочан Д.А. Місце Національної поліції України у системі суб'єктів запобігання та протидії булінгу. *Право і безпека*. 2021. № 3 (82). С. 113–121. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.12>.

Савка Н. І.,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Литвин В. В.

ЛАТЕНТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМА ВИЯВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА В СІМ'ЯХ

Питання вирішення проблеми домашнього насильства, як однієї з найбільш розповсюджених форм порушення прав та свобод людини, гостро постає не тільки в Україні, а й в різних країнах світу. Так, деякі дослідники сфери правового захисту зауважують: «На початку ХХІ сторіччя Україна стала однією з перших країн Східної Європи, яка визнала домашнє насильство важливою суспільною проблемою...» [2, с. 3].